

PODSUMOWANIE UDZIAŁU POWIATU OSTROWSKIEGO W PROJEKCIE PN. „LIDERZY KOOPERACJI”

Powiat ostrowski oraz dwie gminy z terenu powiatu ostrowskiego: Małkinia Górna i Nur przystąpili w 2019 roku do projektu pn. „Liderzy Kooperacji”.

Projekt „Liderzy Kooperacji” realizowany jest w ramach Programu Operacyjnego Wiedza, Edukacja, Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.5 Skuteczna pomoc społeczna, finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020.

Projekt „Liderzy Kooperacji” jest odpowiedzią na problem, którym jest brak wystarczających systemowych rozwiązań w zakresie organizacji współpracy między podmiotami gminnymi, powiatowymi i wojewódzkimi istotnymi z punktu widzenia walki z ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Rozwiązaniem wskazanego problemu jest realizacja trzech równoległych projektów, które są skierowane do gmin o różnym charakterze.

Makroregion Polski południowo-zachodniej realizuje Model Kooperacji dla gmin miejskich prowadzony przez Lidera: Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Katowicach. Natomiast makroregion Polski środkowej i północnej realizuje Model Kooperacji dla gmin miejsko-wiejskich, którego Liderem jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Toruniu.

Makroregion wschodni realizuje Model Kooperacji dla gmin wiejskich. Liderem projektu pn. „Liderzy Kooperacji” jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie reprezentujący województwo podkarpackie oraz Partnerów: Regionalne Ośrodki Polityki Społecznej w Białymstoku, Lublinie i Kielcach, a także Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej w Warszawie.

Projekt „Liderzy Kooperacji” obejmuje teren województwa podkarpackiego, świętokrzyskiego, lubelskiego, mazowieckiego i podlaskiego.

Projekt jest skierowany do instytucji i organizacji działających w obszarze szeroko rozumianej pomocy społecznej i skupia się na podmiotach z gmin wiejskich. Z czasem rezultaty projektu, przede wszystkim sposób pracy Modelem Kooperacji, będą rozpowszechniane w całej Polsce.

Założonym celem projektu jest wypracowanie i wdrożenie Modelu Kooperacji (wielopłaszczyznowego schematu współpracy) pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej, a podmiotami innych polityk sektorowych istotnych z punktu widzenia włączenia społecznego i zwalczania ubóstwa dla gmin wiejskich z obszaru województw: lubelskiego,

podkarpackiego, mazowieckiego, podlaskiego i świętokrzyskiego. Ponadto celem niniejszego projektu jest również wsparcie instytucji w przeciwdziałaniu rozprzestrzeniania się choroby COVID-19 wywołanej wirusem SARS CoV2 i zabezpieczenie instytucji przed nawrotem epidemii.

Model Kooperacji to uniwersalny system rozwiązań pomocowych wdrażany przez instytucje w obszarze pomocy społecznej. Model został wypracowany i przetestowany w ramach projektu. Oczekuje się, że po zakończeniu projektu wypracowane rozwiązania zyskają umocowanie także w prawnych zmianach wprowadzonych na wniosek Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, które zainicjowało i nadzoruje prowadzone prace nad projektami w trzech makroregionach Polski.

Realizacja celu projektu odbywać się będzie poprzez włączenie zasobów różnych sektorów tj. edukacji, ochrony zdrowia, policji, wymiaru sprawiedliwości, kultury, sportu i rekreacji w kompleksowe wsparcie osób i rodzin pozostających w trudnej sytuacji życiowej i polegać będzie na wzmocnieniu potencjału instytucji działających na rzecz włączenia społecznego, profesjonalizacji działań pomocowych i współpracy poprzez systemową kooperację, opracowanie instrumentu zapewniającego wielowymiarowe, systemowe wsparcie osób i rodzin pozostających w trudnej życiowej sytuacji w wypełnianiu ról i aktywności w lokalnych społecznościach, aktywizacji społecznej i stworzeniu możliwości usamodzielnienia się tych osób i rodzin.

Opracowany podczas pierwszego etapu projektu Model Kooperacji jest zestawem możliwych i/lub koniecznych do wdrożenia rozwiązań organizacyjnych, prawnych, metodologicznych. Jest wzorcem dopasowanym do specyfiki lokalnej, możliwości, uwarunkowań społeczno-ekonomicznych, realizowanych zadań oraz potrzeb osób, rodzin, grup.

Model Kooperacji jest schematycznym opisem, przedstawiającym potencjalny stan wielowymiarowej i wielosektorowej współpracy. Zawiera aspekty, zadania, narzędzia i warunki ważne dla osiągnięcia sukcesu efektywnej współpracy, m.in. wzmocnienia potencjału instytucji działających na rzecz włączenia społecznego i budowanie kompleksowego systemu wsparcia. Jest to opis współpracy i przepływu informacji, wiedzy, metod dochodzenia do ostatecznego, planowanego koszyka usług dla rodziny czy środowiska.

Model Kooperacji ma charakter uniwersalny, co oznacza, że może on zostać wdrożony dla dowolnej sytuacji rodziny czy osoby w każdej gminie wiejskiej.

Wyjątkowość Modelu Kooperacji polega na: ułatwieniu współpracy różnych podmiotów zaangażowanych w pomoc społeczną. Model Kooperacji nie jest skierowany

tylko do jednej grupy instytucji. Jego koncepcja uwzględnia współdziałanie władz, instytucji pomocy i integracji społecznej, podmiotów sektorowych na poziomie wertykalnym (województwo – powiat – gmina) oraz na poziomie horyzontalnym (pomiędzy instytucjami w powiatach i w gminach, które budują Partnerski Zespół Kooperacji).

Ponadto Model Kooperacji ma umożliwić stosowanie rozwiązań spersonalizowanych, dostosowanych do potrzeb konkretnych osób i rodzin.

Problemy w całej Polsce są podobne: przede wszystkim bezrobocie (bieda), alkoholizm i przemoc w rodzinie (często powiązane ze sobą). Także niepełnosprawność, opieka nad osobami starszymi. W gminach wiejskich dodatkową trudność stanowi brak anonimowości beneficjentów pomocy, którzy, bojąc się negatywnej stereotypizacji przez otoczenie, odmawiają niezbędnego wsparcia. Inna trudność to odległość i względna trudność w dotarciu do większych ośrodków, w których np. może być praca albo lekarz. To utrudnia wyrwanie się z kręgu trudności nawet tym, którzy do tego dążą. W konkretnych gminach „rozkład” problemów może być różny – w jednej jest większe bezrobocie, w innej starsze społeczeństwo. Dlatego też Model Kooperacji musi być elastyczny.

Realizacja Projektu została podzielona na IV etapy, tzw. Kamienie Milowe.

I Kamień Milowy – Opracowanie Modelu Kooperacji – 01.04.2018-31.03.2019

II Kamień Milowy – Testowanie Modelu Kooperacji (wdrożenie) – 01.04.2019- 31.12.2020
(z tym, że termin realizacji II Kamienia Milowego w zakresie realizacji projektów socjalnych został wydłużony do dnia 31.03.2021)

III Kamień Milowy – Podsumowanie testowania Modelu Kooperacji – 01.01.2021-
31.03.2021

IV Kamień Milowy – Upowszechnianie Modelu Kooperacji (działania edukacyjne na terenie całego kraju) – 01.04.2021-30.06.2021.

W dniu 7 maja 2019r. została zakończona rekrutacja powiatów i gmin wiejskich z województwa mazowieckiego do udziału w II Kamieniu Milowym tj. testowaniu Modelu Kooperacji w gminach wiejskich. Do udziału w II Kamieniu Milowym został zakwalifikowany m.in. powiat ostrowski oraz dwie gminy z terenu powiatu ostrowskiego: Małkinia Górna i Nur.

W dniu 26 czerwca 2019r. zostały podpisane następujące porozumienia: Porozumienie o współpracy dot. realizacji projektu pn. „Liderzy Kooperacji” zawarte pomiędzy władzami samorządowymi województwa mazowieckiego, powiatu ostrowskiego, gminy Małkinia Górna i gminy Nur, a także Porozumienie powiatowo-gminne o współpracy dot. wdrożenia Modelu Kooperacji zawarte pomiędzy powiatem ostrowskim, gminą Małkinia Górna i gminą

Nur. Następnie w dniu 09.08.2019r. zostały podpisane Porozumienia dot. Powołania Partnerskich Zespołów Kooperacji na terenie gminy Małkinia Górna oraz na terenie gminy Nur.

Na terenie obu gmin zostały zawiązane dwa Partnerskie Zespoły Kooperacji, w skład których weszli przedstawiciele władz powiatowych i gminnych (radni powiatowi i gminni), instytucji powiatowych i gminnych: Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowi Mazowieckiej, Powiatowego Urzędu Pracy w Ostrowi Mazowieckiej, Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej w Ostrowi Mazowieckiej, Ośrodka Pomocy Społecznej w Małkini Górnej, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nurze, przedstawiciele Oświaty z terenu obu gmin, przedstawiciele Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, Zespołów Interdyscyplinarnych, Policji.

Projekt zakładał dwutorowe działania – z jednej strony wsparcie pracowników sektora pomocy społecznej, z drugiej wsparcie rodzin objętych działaniami projektu.

Pracownicy instytucji zaangażowani w prace Partnerskich Zespołów Kooperacji uczestniczyli w spotkaniach mających na celu poznanie zakresu usług innych instytucji, ich kompetencji i zadań. Ponadto uczestniczyli w badaniach fokus (zogniskowany wywiad grupowy), otrzymali wsparcie superwizora oraz wsparcie doradcze. Edukację zapewniała również Platforma Modelu Kooperacji, na której udostępnione zostały specjalistyczne i ukierunkowane treści. W trakcie realizacji projektu członkowie Partnerskich Zespołów Kooperacji odbyli cykl szkoleń w ramach Szkoły Kooperacji.

Podczas szkoleń nabyli wiedzę m.in. z zakresu komunikacji społecznej i interpersonalnej, poznali zasady budowania efektywnego zespołu, rozwiązywania problemów, asertywności, metod pracy z rodziną, zasady empowermentu oraz narzędzia i metody z nimi związane. Członkowie szkoleń zapoznali się ze sposobami skutecznej kooperacji, rozwiązywania konfliktów, negocjacji, asertywnej odmowy.

W celu testowania rozwiązań Modelu Kooperacji w gminach wiejskich, gminno-powiatowe Partnerskie Zespoły Kooperacji objęły współpracą osoby i rodziny z terenu gmin Małkinia Górna i Nur. W gminie Małkinia Górna wytypowano 5 rodzin z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, natomiast w gminie Nur wytypowano 5 rodzin z problemem bezrobocia oraz z problemami opiekuńczo-wychowawczymi. Praca z rodziną obejmowała m.in. warsztaty diagnostyczne, w których brały udział wytypowane rodziny oraz przedstawiciele instytucji zaangażowanych do prac Partnerskich Zespołów Kooperacji. Rodziny uczestniczące w warsztatach miały możliwość skorzystania z usług wielu specjalistów, z którymi wcześniej nie pracowały. Ważnym aspektem warsztatów była

możliwość wymiany doświadczeń w pracy z rodziną, wielowymiarowa diagnoza, konsultacje przypadków oraz możliwość wykorzystania nieznanych metod i narzędzi oraz nowych form pracy. Warsztaty przyczyniły się do budowania relacji między pracownikami podmiotów i rodzinami, co wpływa na pozytywny wizerunek pomocy. Z czynnym udziałem rodzin zostały opracowane Indywidualne Programy Współpracy. Wspólnie z rodzinami poszukiwano rozwiązań i odpowiedzi na ich potrzeby realizując pracę indywidualną, z grupami i ze środowiskiem. Indywidualne Programy Współpracy zawierały indywidualny koszyk usług odpowiadający potrzebom każdej z rodzin.

W ramach udziału w II etapie Projektu pn. Testowanie Modelu Kooperacji, gminy Małkinia Górna i Nur, opracowały projekty socjalne, które zapewniły dostęp do niezbędnych usług społecznych rodzinom wytypowanym do udziału w Projekcie. Gminy opracowały koszyk usług, które były niedostępne lub niewystarczające na ich terenie, a były niezbędne dla aktywizacji i usamodzielnienia się rodzin. W ramach projektów socjalnych sfinansowano i zrealizowano usługi oraz szkolenia na rzecz osób dorosłych, dzieci (np. poradnictwo, konsultacje, treningi, szkolenia, warsztaty, itp.).

Regularne, comiesięczne spotkania Partnerskich Zespołów Kooperacji pozwoliły na szybkie i elastyczne reagowanie w sytuacji zmian, a zastosowane techniki empowerment, zasady Podejścia Skoncentrowanego na Rozwiązaniach przyniosły efekt współpracy rzeczywistej. Zastosowano też ewolucyjność celu współpracy, tj. założenie celu, który łatwo zmienić i dostosować do zmieniających się okoliczności. Współpraca z rodzinami z terenu gminy Małkinia Górna i Gminy Nur, które były objęte współpracą w ramach testowania Modelu Kooperacji, możliwa była dzięki aktywności członków poszczególnych Partnerskich Zespołów Kooperacji.

W trakcie trwania etapu Testowania Modelu Kooperacji Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej w Warszawie zapewniało podmiotom gminno-powiatowym wsparcie merytoryczne pracowników Zespołu ds. Modelu. Ponadto z ramienia Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej w Warszawie w comiesięcznych posiedzeniach Partnerskich Zespołów Kooperacji uczestniczył Doradca, który realizował działania koordynacyjno-doradcze.

Testowanie Modelu Kooperacji zaplanowane było do 30.09.2020 roku. Jednakże ze względu na pandemię koronawirusa SARS-COV2 realizacja II Kamienia Milowego projektu, tj. etapu testowania Modelu Kooperacji, za zgodą Ministerstwa Rodziny i Polityki Społecznej, została przedłużona do 31.12.2020r., natomiast w zakresie realizacji projektów socjalnych termin realizacji został wydłużony do dnia 31.03.2021 roku.

Pandemia koronawirusa SARS-COV2 zmieniła warunki pracy w naszych instytucjach. Musiał się więc zmienić sposób naszego działania. Dlatego też w ramach projektu „Liderzy Kooperacji”, Mazowieckie w Centrum Polityki Społecznej w Warszawie przekazało do: Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Ostrowi Mazowieckiej, Ośrodka Pomocy Społecznej w Małkini Górnej i Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Nurze ozonatory, stojaki na płyn do dezynfekcji, płyny do dezynfekcji, środki ochrony osobistej. Dzięki temu wsparciu możliwe było prowadzenie codziennych naszych działań w sposób bezpieczny.

Pandemia koronawirusa SARS-COV2 wymusiła weryfikację założeń współpracy w czasie kryzysu, budowanie e-usług dla podmiotów i rodzin, a także wykorzystanie elektronicznych środków komunikacji w realizowaniu działań projektowych. Dzięki temu uniwersalność zespołowej współpracy powiatowo-gminnej w Modelu Kooperacji mogła zostać sprawdzona poprzez naturalne, chociaż kryzysowe wydarzenia i potrzeby.

Projekt Liderzy Kooperacji jest swoistą odpowiedzią na problemy z jakimi borykają się w swojej codziennej pracy ludzie, którzy pracują w obszarze pomocy społecznej. Osoby te starają się pomagać beneficjentom tak, jak to możliwe. Nie zawsze mają jednak wystarczające oparcie w systemie. Szczególnie trudno bywa, gdy sytuacja konkretnej osoby lub rodziny wymaga współpracy różnych instytucji. Pojawiają się trudności, np. nie ma jasnych reguł, kto za co odpowiada, jak się komunikować, jakie są zasady współpracy. Współpraca często opiera się o kontakty nieformalnych znajomych z różnych podmiotów, ale takie podejście ma swoje ograniczenia. Projekt próbuje udzielić mierzalnej, obiektywnej odpowiedzi na pytanie na jakie trudności napotykają pracownicy socjalni w codziennej pracy. Badania fokusowe i konsultacje wskazały na szereg trudności: braki finansowe, kadrowe, nadmiar biurokracji, przestarzałe uregulowania prawne, brak możliwości szybkiej reakcji, gdy jest to konieczne.

Model współpracy, który jest w założeniach projektu, daje możliwość stworzenia lokalnych partnerstw, które będą wpisywały się w systemowe rozwiązania. Lokalne partnerstwa opierają się na współpracy trwałej, efektywnej, ukierunkowanej na cele i transfer wiedzy, współpracę, w której podmioty nawzajem się ubogacają, otwierając się na bogactwo doświadczeń innych i na odmienne sposoby myślenia. Partnerstwo lokalne daje możliwość lepszego wykorzystania zasobów i możliwości w dyspozycji naszych partnerów. Dzięki temu możliwe jest zaplanowanie i realizowanie wielosektorowego i usystematyzowanego wsparcia dla osób/ rodzin. Ten rodzaj współpracy daje możliwość wspólnego rozwiązywania problemów, wymiany doświadczeń, lepszej koordynacji działań.

Siłą Modelu Kooperacji jest współpraca międzyinstytucjonalna. Liczba osób zaangażowanych w proces pomocy, mających wiedzę z różnych dziedzin wzmacnia szanse na powodzenie i uzyskanie zmiany w osobie/rodzinie. Kluczowe w procesie pomocy i pracy Modelem jest zaangażowanie uczestnika oraz dostrzeżenie przez niego potrzeby zmiany. Osoba uczestnicząc w projekcie widzi, jak wiele osób jest zainteresowanych jej sytuacją. Przez co czuje się dowartościowana i odzyskuje motywację do zmiany. W trakcie wspólnego opracowywania planu pomocy osoba czuje swoją sprawczość i odpowiedzialność za zmianę swojej sytuacji. Osoby traktowane są na zasadzie partnera, któremu nie proponuje się przygotowanych z góry rozwiązań, lecz wspólnie ustala się z nim cele i rozwiązania. Same spotkania z Partnerskim Zespołem Kooperacji oraz podczas warsztatów diagnostycznych dawały motywację i konkretne narzędzia do uzyskania zmiany, usamodzielnienia się. Wśród rodzin zauważalny był znacząco zmniejszony dystans do instytucji oraz dostrzegano większe zaufanie do instytucji.

Model Kooperacji stworzył warunki do podjęcia współpracy. Powołanie Partnerskich Zespołów Kooperacji przyczyniło się do zacieśnienia współpracy między instytucjami w powiatach i gminach, które stworzyły Zespoły. W czasie pracy Zespołów PZK nastąpiła zmiana w charakterze relacji pomiędzy przedstawicielami poszczególnych instytucji pomocowych. Dzięki bezpośrednim kontaktom, pracownikom tych instytucji łatwiej było rozmawiać o różnorodnych problemach związanych z wykonywanym zawodem, a także dzielić się wiedzą i wymieniać informacjami. Ponadto wypracowano podstawy kultury kooperacji oparte na jakości i etyce pracy osób wspierających rodziny, zaufaniu i szacunku między specjalistami i instytucjami, komunikacji, wymianie informacji. Stałym elementem działalności Partnerskich Zespołów Kooperacji były regularnie odbywające się spotkania podczas których przedstawiciele instytucji dyskutowali na temat wypracowanych propozycji. Udział w Projekcie „Liderzy Kooperacji” wpłynął na wzrost współpracy pomiędzy zaangażowanymi instytucjami, wzajemne kontakty stały się łatwiejsze. Współpraca instytucji w ramach Partnerskich Zespołów Kooperacji ma charakter innowacyjny oraz wpływa na kompleksową diagnozę osób / rodzin. Składają się na to profesjonalizm członków PZK, zasoby, systematyczna praca Zespołów oraz skuteczny system wsparcia wzajemnego i ze strony Mazowieckiego Centrum Polityki Społecznej, Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie i Ośrodków Pomocy Społecznej.

Praca zespołowa i międzysektorowa w ramach Modelu Kooperacji zapewnia stałe wsparcie i rozwój kompetencji, umiejętności podmiotów, które jest realizowane poprzez

szkolenia wewnętrzne instytucji z własnych zadań i kompetencji, szkolenia specjalistyczne, superwizję, konsultacje i doradztwo.

Partnerskie Zespoły Kooperacji dyskutowały nad problemami, które dotychczas postrzegane były jako ważne tylko przez wybranych uczestników lub były słabo zdiagnozowane, a ostatecznie okazywały się istotne w systemowym ujęciu pracy z osobą / rodziną i mobilizowały do szukania wspólnych rozwiązań. Kooperacja umożliwiła podejmowanie działań wspierających w duchu empowerment, gdy możliwości konkretnej instytucji pomocowej wyczerpały się.

Współpraca w ramach Modelu Kooperacji wpłynęła na doskonalenie własnego warsztatu pracy pracowników instytucji. Warsztaty diagnostyczne z udziałem rodzin, superwizja umożliwiły pracownikom lepsze diagnozowanie osób / rodzin, a także pozwoliły spojrzeć na własne działania z innej perspektywy, stworzyły możliwości poznania innowacyjnych metod pracy.

Zróżnicowane formy i narzędzia pracy z osobą / rodziną wykorzystane w ramach Projektu „Liderzy Kooperacji” umożliwiły kompleksową i wielkoobszarową pomoc rodzinie. Przyczyniły się do rozwijania niepieniężnych form wsparcia. Warsztaty diagnostyczne umożliwiły wieloaspektowe określenie potrzeb osób / rodziny. Udział osób / rodzin w opracowywaniu Indywidualnych Programów Pomocy umożliwił tym osobom czynny udział w planowaniu wsparcia. Projekty socjalne poprzez wsparcie finansowe otrzymane w ramach Projektu „Liderzy Kooperacji”, dały możliwość zapewnienia szerszej pomocy osobom / rodzinom. Przyczyniły się do aktywizacji tych osób poprzez ich udział w kursach, szkoleniach, warsztatach, a także poprzez pracę ze specjalistami.

Współpraca oparta na Modelu Kooperacji stwarza szansę na usystematyzowanie wspólnych wysiłków m.in. dzięki wymianie informacji o podejmowanych działaniach i zastosowanych rozwiązaniach, a także zwiększenie zaangażowania osoby / rodziny w zaplanowane działania (m.in. wielowymiarowa zindywidualizowana diagnoza, Indywidualny Program Pomocy).

Model Kooperacji to nauka bycia Zespołem, wspólna praca międzysektorowa, ponad podziałami administracyjnymi, stała komunikacja pomiędzy zaangażowanymi podmiotami. Model Kooperacji to wdrażanie wspólnych rozwiązań, refleksyjne uczenie się podczas testowania kooperacji w celu podniesienia efektywności pomocy osobie / rodzinie.

Model Kooperacji konstruuje nowy system rozwiązań oparty na zasobach i mocnych stronach każdego podmiotu. Model ma wymiar uniwersalny, gdyż wykorzystuje wcześniej opracowane koncepcje i dobre praktyki, a dzięki wielowymiarowej współpracy, regularnym

spotkaniom Partnerskich Zespołów Kooperacji, wspólnemu określeniu celu i planowanych zadań na rzecz osób / rodzin nie tylko proponuje działania pomocowe w sferze ubóstwa i wykluczenia społecznego, ale przyczyni się do niwelowania problemów społecznych w gminach wiejskich.

Testowanie Modelu Kooperacji w gminach wiejskich wykazało, że jest on wdrażalny, dostosowany do możliwości i kompetencji przedstawicieli różnych instytucji, a co najważniejsze pomocny w realizacji zespołowej współpracy instytucji powiatowo-gminnych na rzecz współpracy z osobami i rodzinami w gminach wiejskich.

Ewaluacja pokazała zauważane zmiany w osobach, rodzinach dzięki wielowymiarowej współpracy ze specjalistami. Sprawdził się podział zadań pomiędzy instytucje oraz ich realizacja według ustaleń. W wyniku współpracy nastąpił wzrost efektywności wsparcia osobom / rodzinom wybranym przez instytucje gminno-powiatowe do objęcia pomocą, rodzin z wieloma potrzebami, których ani one same, ani pojedyncze instytucje nie były w stanie zaspokoić.

Według założeń Modelu Kooperacji w gminach wiejskich, decyzja o współpracy zespołowej Partnerskich Zespołów Kooperacji z osobą, rodziną lub grupą zapadała w sytuacjach, kiedy:

- a) należało wdrożyć inny niż dotychczasowy system pomocy (dotychczasowy nie działał),
- b) adresaci działania pozostawali w chronicznym kryzysie,
- c) wyczerpano możliwości pomocy indywidualnej ze strony instytucji i wymagane było międzysektorowe rozwiązanie lub szybka interwencja.

Ważnym aspektem współpracy była możliwość wymiany doświadczeń pracowników różnych podmiotów, wielowymiarowa diagnoza, realizacja warsztatów współpracy, konsultacje oraz możliwość wykorzystania usług dostępnych w różnych instytucjach, różnorodnych metod i narzędzi oraz nowych form pracy.

Przyczyniło się to do budowania relacji między pracownikami podmiotów i osobami/rodzinami, co wpłynęło na pozytywny wizerunek instytucji i skuteczność udzielanego wsparcia.

Dokonując oceny słuszności proponowanych w Modelu Kooperacji podejść, należy uznać za ważne następujące aspekty:

- a) praca z rodziną obejmowała wszystkie etapy metodycznego działania;
- b) podczas pracy metodycznej wykorzystane były różnorodne podejścia m.in.: treningi, modelowanie, asystowanie, bazujące na zasobach osoby/rodziny/grupy oraz aktywności uczestników w społeczności lokalnej;

- c) praca z rodziną była realizowana w Modelu międzysektorowo, w formie zarządzania przypadkiem (z osobą, rodziną, grupą);
- d) zastosowanie narzędzi w postaci indywidualnego planu współpracy z rodziną (IPW) z wykorzystaniem lokalnie dostępnych usług i aktywności;
- e) zastosowanie pracy opartej na idei empowerment, pracy socjalnej i wsparcia pozafinansowego we współpracy z rodziną.

Korzystne było omawianie potrzeb osób i rodzin podczas warsztatów współpracy i spotkań bezpośrednich lub on-line (zgodnie z przyjętymi przez podmioty standardami pracy zdalnej) zamiast przekazywania informacji w postaci dokumentów. Osobista rozmowa specjalistów „twarzą w twarz” i szczegółowe omówienie sytuacji rodziny sprawiało, że każdy z pracowników czuł się bardziej odpowiedzialny za te osoby oraz za działania podejmowane z ramienia reprezentowanej instytucji, niż kiedy dostawał informacje na piśmie.

Współpraca służb, aby była efektywna i skuteczna wymaga przyjęcia perspektywy, że ośrodek pomocy społecznej nie jest jedyną instytucją odpowiedzialną za losy osób wymagających wsparcia, ale jest jedną z wielu.

Dostrzeżenie, że osoby nie są tylko klientami pomocy społecznej, ale przede wszystkim mieszkańcami lokalnej społeczności, na której terenie działa wiele różnych instytucji, które mogą im pomóc.

Wspólnym zadaniem podmiotów jest bowiem specjalistyczna pomoc osobom i rodzinom oraz dążenie do wspólnego celu.

Kolejnym etapem realizacji Projektu pn. „Liderzy Kooperacji”, realizowanym przez Lidera projektu Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Rzeszowie oraz Partnerów: Regionalne Ośrodki Polityki Społecznej w Białymstoku, Lublinie i Kielcach, a także Mazowieckie Centrum Polityki Społecznej w Warszawie, będzie podsumowanie III etapu tj. testowania „Modelu Kooperacji” w gminach wiejskich, a następnie przeprowadzenie działań edukacyjnych w stosowaniu rezultatów Projektu na terenie całego kraju. Projekt pn. „Liderzy Kooperacji” przyczyni się do: doskonalenia kooperacji międzyinstytucjonalnej pomiędzy instytucjami pomocy i integracji społecznej a podmiotami innych polityk sektorowych, jak również wypracowania wielopłaszczyznowego modelu postępowania w procesie aktywizacji społecznej osób, rodzin pozostających w trudnej życiowej sytuacji.